

protagonista - 1.v starogréckom divadle najdôležitejší z troch hercov (ďalší *deuteronista*, *tritagonista*); pozri *grécke antické divadlo*

2.hlavný predstaviteľ divadelnej alebo filmovej role

Protas - jeden z dvoch talianskych *mučeníkov*; pozri *Gervas a Protas*; *kresťanskí svätci*

Prótesiláos - v *gréckej mytológii* Grék, ktorý v *Trójskej vojne* prvý vystúpil na trójsku pôdu pri pristátí gréckeho loďstva a bol zabitý (tak vyplnil *veštbu*, ktorej sa vyhol obratný *Odyseus*, ktorý *veštbu* obišiel tým, že pred seba hodil štít a skočil naň); *Protesiláova* manželka uprosila bohov, aby k nej mohol prísť na jeden deň z *podsvetia*; keď ju musel znovu opustiť, spáchala samovraždu, aby ho mohla nasledovať

protesis - 1.pomocný postranný priester pri *chóre*

2.v *byzantskej architektúre*: severná brána vedúca *ikonostasom* do bočnej miestnosti - *pastofória*, určeného pre oltárne obety; tiež názov pre pastofórium, *sakristiu*; pozri *cárska brána*; pastofórium pre *diakonov* - *dianikon*

protestanti - pozri *českí protestanti*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Protestanti>

protestantizmus - jeden zo základných smerov *kresťanstva* oddelený v priebehu *reformácie* v 16.st.; združuje množstvo samostatných *evanjelických cirkví*; najznámejšie: luteránska, kalvínska anglikánska, metodistická, baptistická, adventistická; v českých podmienkach *Jednota bratrská/českí bratia* a d.; typické znaky: odmietanie zásady oddeľovať kňazov a laikov, zrieknutie sa zložitej cirkevnej hierarchie, zjednodušenie kultu, odsúdenie mnišstva a *celibátu*, neuznávanie kultu *bohorodičky*, *svätcov*, *anjelov*, svätých obrazov (pozri *ikonodulovia*); jediným prameňom viery a autoritou je *biblia* (> odmietanie autority *pápeža*); zo *sviatostí* uznáva iba krst a prijímanie; pozri *katolicizmus*, *protireformácia*; *kacírstvo*, *luteráni*, *kalvinisti*, *anglikánska cirkev*; *kostol artikulárny*, *bratstvá*, *adventizmus*, *valdénski/lyónski chudobní*, *sociáni*, *hugenoti*, *Arnold z Brescie*; *cirkev*; *rekatolizácia*, *antiklerikalizmus*; *kánon 2 (Malý biblický slovník)*; *Bitka pri Lützene*; *M. Gerung*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Protestantstv%C3%AD>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Protestantism>

A. Pietersz van de Velle: Lov duší. Alegória žiarlivosti medzi rôznymi náboženskými denomináciami počas dvanásťročného príméria medzi holandskou republikou a Španielskom (1614)

M. Gerung: Posledný súd (1544)

M. Gerung: Loď Kristova ohrozená neveriacimi a rímskou cirkvou (1548)

H. Weiditz II: Pápeženec korunuje diablove prasa (drevorez, 1531)

protestantské kostoly -

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Protestantsk%C3%A9_kostely

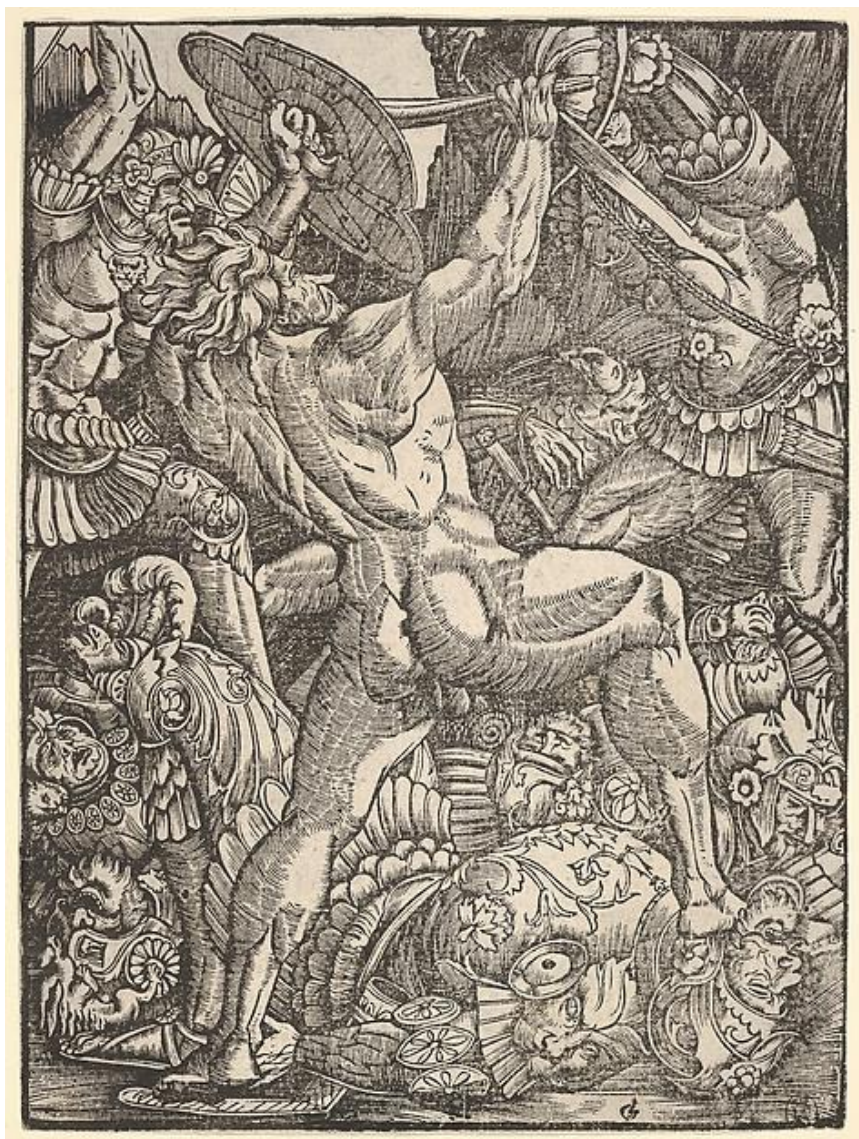
[http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Kirchengeb%C3%A4ude_\(evangelisch\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Kirchengeb%C3%A4ude_(evangelisch))

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Protestant_churches

protestantskí mučeníci - pozri *kresťanskí mučeníci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Protestant_martyrs

Próteus - v gréckej mytológii syn Poseidóna a nymfy Naidy; sídlil na ostrove Fau pri Alexandrii, kde pásol ryby a tuleňov otca alebo *Amfitrité*; morský boh v podobe starca, poznal budúcnosť, nepriateľom unikol tak, že menil neustále svoju podobu, menil sa na *leva, pardála, hada, diviaka*, vodu, oheň, strom (porovnaj *Morfeus*); Proteovou manželkou bola *Nereída - Psamante*; mala s ním troch synov, ktorých zabil *Hérakles*, keď ho vyzvali na pästiarky súboj; mal aj dcéru *Eidoteu*, ktorá poradila kráľovi *Menelaovi*, ako donútiť Protea veštiť; na radu Próteovej dcéry ho Menelaos vracajúci sa od *Tróje* prepadol a vynútil si na ňom *veštbu* o návratu do vlasti; zobrazovaný ako stariec s rybím chvostom; pozri *bohovia vodní*

Zrejme G. Salmon: Hercules bojuje so synmi Prótea (drevoryt, 16.st.)

G. Bonasone: Spútany Proteus prezrádza Menelaovi budúcnosť (medirytina z A. Bocchivho spisu: „Bonon Symbolicarum quaestionum, de vniuerso genere, Quas serio ludebat, Libri Quinque“, 1555)

E. Francisci: Proteus [v podobe vodného muža] (drevoryt, 1695)

prothesis - protesis

protiatómový symbol - symbol protiatómový

protiklad - pozri *antitéza*, *kontrast*; *kruh rozdelený sigmoidou na dve časti s čiernym bodom na bielom poli a bielym bodom na čiernom poli*

protireformácia - rekatolizácia kresťanskej cirkvi začatá *tridentským koncilom*; namierená proti *reformačným* snahám; odraz v *ideológii*, *mocenskej oblasti* (zakladanie *jezuitského rádu*), v *umení* (*barok*); pozri *anjel padlý*, *mariánsky stĺp*, *ilustrácia česká*, *leták*, *kostol artikulárny*, *manierizmus*; *Filipo Neri*, *Karol Boromejský*, *Bernard z Clairvaux*, *Terézia z Ávily*; *Zjavenie sa Krista svojej matke Márii* (Hall)

E. Schoen: Luther ako diabol s gajdami (1535)
Luther a Lucifer v priateľskom združení (1535)

H. Brosamer: Sedem hláv Martina Luthera (protiluteránska rytina z knihy Johannes Cochelu: Sieben Köpffe Martini Luthers, 1529)

protisk - český termín pre *monotyp kreslený*

protitlač/kontratlač - franc. *contre-épreuve*

proto - gréc. – „prvý, predný“; porovnaj *ante*; pozri *hlavica palmetová*

protoevanjelium - Heriban: odborný biblistický termín, označujúci výrok *Genezis* (3,15), v ktorom kresťanská tradícia videla predpoveď o spasiteľovi *Ježišovi Kristovi*: „Vtedy riekol Hospodin Boh hadovi: ....Položím nepriateľstvo medzi teba a ženu, medzi tvoje potomstvo a jej potomstvo; ono ti rozmliaždi hlavu a ty mu schmatneš päť“; v *jahvistickom* prameni citovaný text nemá síce tento špecifický význam, ale jahvista chcel bezpochyby poukázať na to, že Boh zároveň s výkonom trestu nad prarodičmi *Adamom* a *Evou* prisľúbil ich pokoleniu spásu; v neskorších starozákonných spisoch sa jasnejšie hovorí, v čom bude táto spása spočívať, ale až v novozákonných spisoch sa výslovne poukazuje na to, že spása sa definitívne uskutočnila v *Ježišovi Kristovi* (pozri *Ukrižovanie*); pozri *evanjelium*, *tetraevanjelium*, *synoptické evanjeliá*

Protoevanjelium Jakubovo/Kniha Jakubova - Heriban: grécky písaný *apokryf*, ktorého sa datuje do roku 140; dnešná forma gréckeho textu pochádza zo 4.st.; podáva podrobné, väčšinou ľudové a legendárne správy o narodení, detstve a mladosti *Panny Márie*, a opisuje udalosti súvisiace s *Ježišovým* narodením a detstvom (pozri *mariánsky* a *christologický cyklus*); cieľom apokryfu je oslava Márie, preto sa v ňom opisuje jeho pôvod z *Dávidovho* rodu, jej zasvätenie Bohu už od útleho detstva a jej *panenstvo*; Jakubovo protoevanjelium sa tešilo veľkej obľube v ranej cirkvi, ako to dosvedčuje veľký počet zachovaných rukopisov gréckeho textu a prekladov do iných jazykov; protoevanjelium malo veľký vplyv na rozvoj *mariolatrie* a mariánskej úcty (pozri *mariánsky kult*), ako aj na stredoveké *sakrálné umenie* a náboženskú literárnu tvorbu; pozri *Uvedenie Pána do chrámu*, *Odmietnutie Joachimovej obete/Vyhnanie Joachima z chrámu*; *dielo literárne*; *narodenie z Panny*

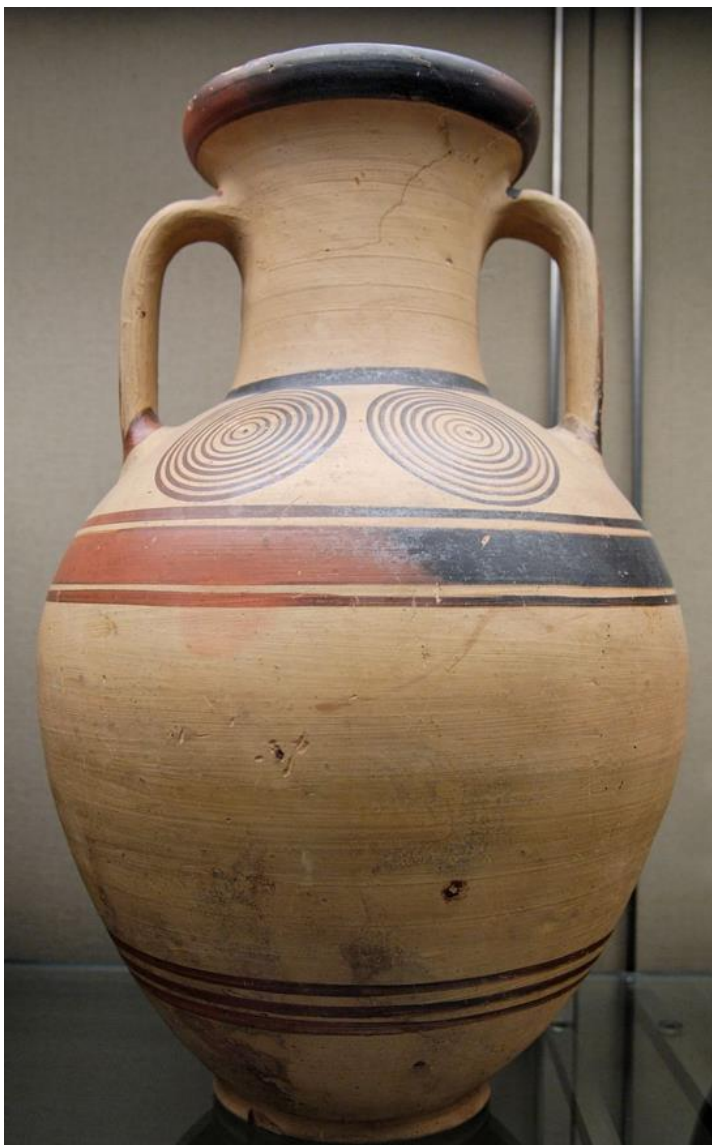
Protoevanjelium Petrovo - Evanjelium podľa Petra

protogeometrický štýl - výtvarný štýl *gréckeho vázového maliarstva* v z obdobia 1100-1000 pr.Kr., na ktorý nadviazal *geometrický štýl* z obdobia 1000-700 pr.Kr.; protogeometrický štýl bol spojený s gréckym temným obdobím; po zrútení *mykénsko - minojskej palácovej kultúry* a následného gréckeho temného obdobia sa protogeometrický štýl objavil asi v polovici 11.st.pr. ako prvý prejav oživenia civilizácie; v nadväznosti na vývoj rýchlejšieho *hrnčiarskeho kruhu*, vázy z tohto obdobia sú podstatne viac technicky dokonalé ako v predchádzajúcich príkladoch temna; výzdoba týchto hrncov je obmedzená na čisto abstraktné prvky a je najlepšie charakterizovaná širokými vodorovnými pásmi okolo krku a brucha nádob a sústredených kruhov aplikovanej po obvode a viacnásobným ťahom štetca; nádoby majú veľkú objem, šírku a výšku, aby maliari mali priestor pre výzdobu; protogeometrický štýl rozvíjaný v *Attike*; pozri *grécke antické umenie*; pozri *grécke vázové maliarstvo*

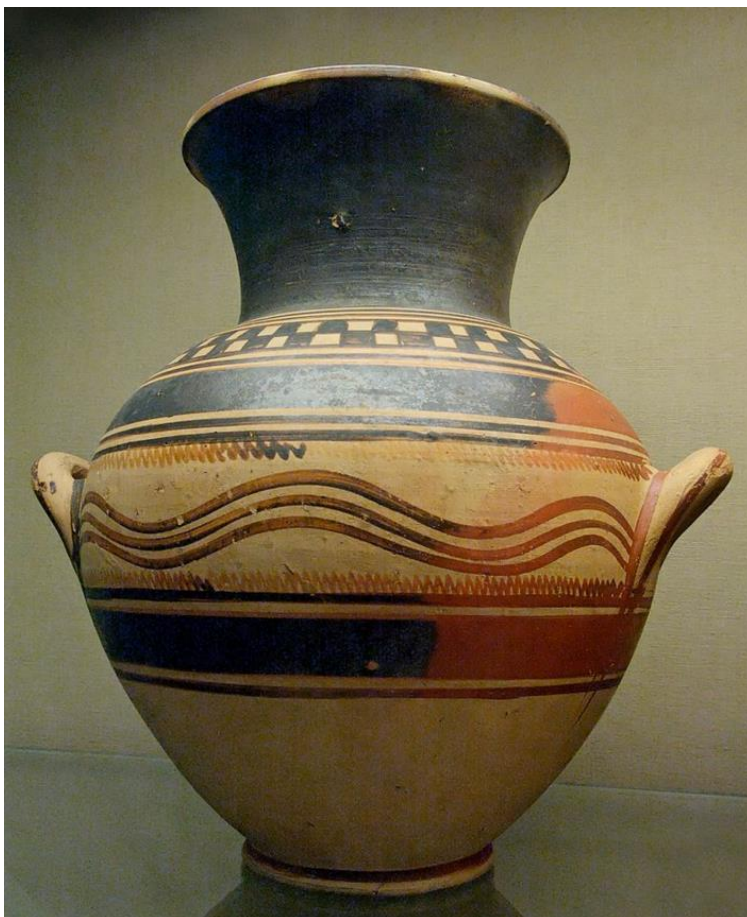
https://en.wikipedia.org/wiki/Protogeometric_art

Džbán (protogeometrický štýl, mykénska keramika, Cyprus, 2.tis.pr.Kr.)

Amfora (protogeometrický štýl, Atény, 975-950, pr.Kr.)

Amfora (protogeometrický štýl, Atény, 950-900, pr.Kr.)

Protogónos - gréc. – „Prvorodený“; v *orfizme* boh vzniknutý zo strieborného vajca stvoreného *Chronosom*; obsahoval zárodok všetkých bohov a zhltnol ho *Zeus*; pozri *mýty stvoriteľské*; *kozmicke vajce*

protohistória - obdobie do 3 tis.pr.Kr., zahrnujúce čas medzi človekom - lovcom a človekom - zberačom plodov; obdobie pre ktoré je málo písomných prameňov; pozri *pravek*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Protohistory>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Protostoria>

protohistória Írska - írska protohistória

protokorinský štýl - orientalizujúce obdobie

protomes/protomy - sochárske diela, ktoré majú prednú alebo hornú časť v tvare zvierat'a alebo človeka v čelnom postavení (pozri *zoomorfný*, *antropomorfný*); pod prednou alebo hornou časťou sa rozumie maska, hlava s krkom alebo bez neho, poprsie alebo polovičná dĺžka

-v *starovekom umení* zobrazenie hornej časti človeka alebo zvierat'a (pozri *perzské umenie 2: Elam*)

<http://de.wikipedia.org/wiki/Protome>

Protomes alebo hlavy s jedným a dvomi rohmi (Mohendžo-Daro, 3.-2.tis.pr.Kr.)

Etruský bronzový kotol s hlavami leopardov (Regolini-Galassi, Cerveteri, okolo 650 pr.Kr.)
Protomy (Starý hrad, Stuttgart, 16.st.)

Hlavica s dvojicou býčích hláv (Achajmenovský meč, Dáreov palác v Súzach, 6.-5.st.pr.Kr.)

protoplasmos - olivový odtieň, jedna z vrstiev byzantského *inkarnátu* na *ikonách*; pozri *glykasmos*, *sarka*, *verdaccio*; *byzantské umenie*

protorenesancia - termín zavedený J.Ch.Burckartom; zahŕňa 13.- zač.14.st. v severnom Taliansku (v Toskánsku dokonca uvádzaný termín 11.-12.st.); pozri *ducento*, *trecento*, *maniera greca*, *renesancia*; *umenie talianske*

Baleka: prvá renesancia (pozri *proto*), v *dejepise umenia* a v teórii umenia termín označujúci umenie antikizujúcej povahy, ktoré predchádzalo renesancii ako dobovému slohu a je považované za jej prvý prejav; termín prvý raz použitý švajčiarskym historikom umenia J.Burckhardtom (1818-93) na označenie vývojových tendencií talianskej architektúry a sochárstva 12.-13.st. (pozri *docento, trecento*); pre svoju mnohoznačnosť nie je termín protorenesancia všeobecne prijímaný; súčasný *dejepis umenia* a teória umenia pod tento termín zvyčajne už nezahrnujú ani *karolínske* a *otonské umenie*, ani niektoré prejavy českého *gotického umenia* doby Karola IV. (porovnaj *internacionálnu gotiku* z čias Karolovho syna Václava IV.) aj keď majú rysy rímskeho antického umenia programovo prijímaného dvorskou tvorbou pre následnícke štátne záujmy o obnovu *rímskej ríše* (Karol Veľký, otonska dynastia, Karol IV.; pozri *rímskonemecká ríša*); termín protorenesancia je preto dnes vzťahovaný najmä na talianske a juhofrancúzske gotické, prípadne *románske umenie*, vystavené v tejto oblasti prirodzenému vplyvu rímskej antickej tradície: týka sa to iba tých medzných slohových prejavov, v ktorých antikizujúcom *tvarosloví* je možné vidieť predstupeň renesančného vývoja, prvú renesanciu; za protorenesančnú býva považovaná architektonická skulptúra 12.st. (juhofrancúzska a na sever od Álp), florentská architektúra (vyznačujúca sa úmernosťou a jasnosťou členenia a farebným poňatím), sochárska tvorba N.Pisana (1290-1349; svojím výtvarným názorom vyšiel z rímskych reliéfov); pozri *Majster pašií v Strážkach*

protorenesancia toskánska - toskánska protorenesancia

protorenesancia španielska - španielska protorenesancia

Protosumeri - ľud tzv. *el-obejdskej/eridskej kultúry*, s ktorým počas 4.st.pr.Kr. asimilovali Sumeri

Protopopov Sergej - (†1976); dokumentárny fotograf a maliar ruského pôvodu; stál pri zrode fotografickej reportáže na Slovensku; pozri *fotografia dokumentárna, slovenská fotografi*

http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.UP-DK_2046

S. Protopopov: Vydrevovanie chodieb 2

S. Protopopov: Baníci v šachte František III.

S. Protopopov: Baníci v šachte František II.

S. Protopopov: Práca v tabačiarni 2 (1935-1936)
S. Protopopov: Práca v tabačiarni 4 (1935-1936)

S. Protopopov: Práca v tabačiarni 3 (1935-1936)

S. Protopopov: Práca v tabačiarni 1 (1935-1936)

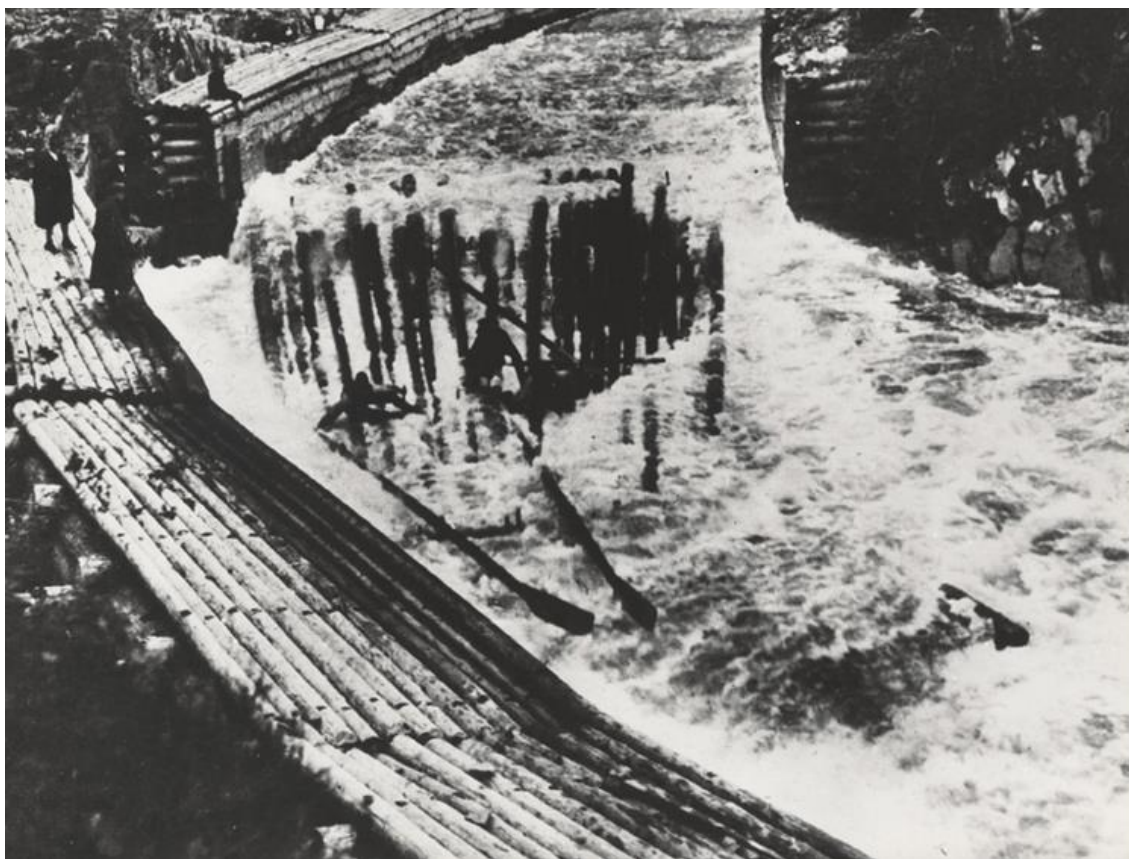
S. Protopopov: Deti z Podkarpatskej Rusi (1927)

S. Protopopov: Z podkarpatskej ruskej dediny (1927)

S. Protopopov: Pltníci na rieke Uh 2 (1927)

S. Protopopov: Pltníci na rieke Uh 5 (1927)

S. Protopopov: Pltníci na rieke Uh 6 (1927)

prototyp - gréc. *proto* – „prvý, predný“; *typ* – „vzor, príklad, nositeľ charakteristických vlastností“; pozri *Ján Nepomucký*

Protus - mučeník z 3.st.; pozri *kresťanskí svätci*

http://en.wikipedia.org/wiki/Protus_and_Hyacinth

Sv. Eugénia s Protusom a Hyacintom (miniatura rukopisu zo 14.st.)

Prud'hon Pierre-Paul - (†1823); francúzsky romantický maliar a kresliar najlepšie známy pre svoje alegorické obrazy a portréty; pozri *francúzski maliari 18.st.*, *francúzski maliari 19.st.*, *francúzski maliari romantickí*, *francúzski kresliari*

P.-P. Prud'hon: Ženský akt (dessin aux deux crayons, 1800)

P.-P. Prud'hon: Spravodlivosť a pomsta bohov prenasledujú zločin (1808)

Provence - čes. Provenskálsko; pozri *Kelti*, *Francúzsko*, *alba 4*, *valdénski*; *Francúzsko*

Provodná sobota - *sobota Provodná*

provos/provotariát - holandské *anarchistické* hnutie, ktoré je možné považovať za istú formu *bohémy*; provos príznační provokatívnym programom (názov odvodený zo slova *provokácia*); provos chceli programovo sústrediť celú, nielen anarchistickú bohému, a vytvoriť z nej provotariát, významový protipól *proletariátu*; pozri *beatnik*, *hippies*

prozelyta - Heriban: v židovskej *diaspóre* pohan, ktorý sa obrátil na židovské náboženstvo, prijal *obriezku*, zachovával *Zákon (Tóru)* a tradície a bol považovaný za rovnoprávneho so *Židmi*; pozri *Eulogius z Cordoby*; *judaizmus*, *Židia*; *krst* (Nový biblický slovník); *pohan*; *Grécki prozelyti chcú vidieť Ježiša*

prsia klenby - *svorník*; česky *kápě*; dve zo štyroch plôch, ktoré vzniknú kolmým uhlopriečnym rezom cez *valenú klenbu*; ležia na čelných stranách *klenby*; zvyšné dve (*bočnice*) ležia na obidvoch oporných stranách; pozri *klenba križová*

prsia ženské - *ženské prsia*

prsník, ňadro - tradičnými atribútmi *kurtizán* sú prsník a stužky vo vlasoch; ovisnuté prsníky *starej ženy* v alegórii *Lakomosti*, *Závisti*; pozri *Artemis Polymastos*; *Kristus a Samaritánka*; *prostitúcia*; *Matka zem*; *ženské prsia*; *Avalokitéšvara* (Eberhard); *prostitútka*; *Agáta*

A. Dürer: Lakomost' (1507)

A. Vaccaro: Sv. Agáta (17.st.)

M. Küsell, C. Scretta: Búrka (medirytina, 1650-1680)

prst - prsty

*prsteň - lat. daktylos; gréc. anulus; kruhový (pozri *kruh*), pôvodne predovšetkým nezdobený tvar bez počiatku a konca symbolizujúci nekonečnosť a zatvorenosť, zvýraznenú často aj významom zvieracieho symbolu (napr. *hadom*); egyptským *hieroglyfom* pre *večnosť* bol práve prsteň; prstene nosené *Etruskami*, v antickom Grécku znakom slobodného muža; Rimania prevzali obyčaj nosiť svadobný prsteň symbolizujúci vzájomnú večnú spätosť; zlaté prstene určovali sociálne postavenie nositeľov (napr. senátorov); zosnulým boli ich prstene ponechávané; prsteňom (najmä v Oriente) pripisované *magické* sily ochraňujúce (pozri *apotropajný*) pred zlými chorobami, zlými duchmi a *nezdarom*; bola s nimi spätá predstava, že môžu nositeľa urobiť neviditeľným; osobitný význam mal *pečatný prsteň*, zanechávajúci odtlačok, znamenie symbolizujúce nedotknuteľnosť, vysokú hodnotu a tiež význam splnomocnenia; v *gréckej mytológii* pôvod obyčaje nosiť prsteň odvodený od *Prometea*, ktorý keď vyvzdoroval svoju slobodu a bol prijatý Diom medzi *bohov Olympu*, musel nosiť prsteň zo svojich pút s kameňom z kaukazskej skaly, aby zostala naplnená Diová prisaha, že bude navždy prikovaný ku skale; na Prometeovu počesť začali prsteň nosiť aj ľudia, lebo celé jeho utrpenie bolo pre ich dobro (priniesol im oheň); v kresťanstve je posvätený svadobný prsteň vzájomnou zástavou symbolizujúcou *vernosť* (pozri *manželstvo*); ten istý význam majú prstene rádových sestier (symbol sobáša zasvätenej duše s *Kristom*); biskupský alebo pastiersky (pastorálny) prsteň bol pečatným prsteňom zavedeným až od 7.st. ako pečať viery; *rybársky prsteň* ostal výsadou *pápeža*; je tiež pečatným prsteňom s vyobrazením *apoštola Petra*, rybára *cirkvi*; prstene vyrábané z pálenej hliny, železa, bronzu, dreva, striebra, zlata aj z iných kovov, z rohoviny, slonoviny, niekedy zo skla a z iných materiálov; boli hladké aj bohato zdobené geometrickými (*špirála*), zvieracími (*ryby*), figurálnymi, *zverokruhovými* a inými symbolmi, prípadne osadené *drahokamami*, pôvodne plniacimi ochrannú magickú funkciu, ktorá časom vyhasla a bola vystriedaná funkciou výtvarnou a zdobnou; pozri *lev*, *alfa* a *omega*; *jadeit*, *šperk*; *daktylioteka*; *ferroniére*, *mystické zasnúbenie*, *Katarína Sienská*, *Katarína Alexandrijská*, *Draupnir*

Lurker: v *Novom zákone* sa prsteň objavuje v antickom poňatí ako odznak dôstojnosti; v *Jakubovom liste* (2,2); *apoštol Jakub Mladší*) sa hovorí, že podľa zlatého prsteňa usudzujeme na bohatého muža; po *návratu strateného syna* sa k nemu nespráva otec ako ku služobníkovi alebo otrokovi, ale prsteňom ho opäť uvádza do jeho synovského postavenia (*Evanjelium* podľa *Lukáša* 15,22); prsteň odovzdávaný rádovým sestrám ako nevestám Kristovým > v tejto súvislosti sa objavuje ako atribút *Kataríny z Alexandrie*; biskupský prsteň je pečaťou viery a ukazuje, že nositeľ je ženichom cirkvi (starší výklad)

Heinz-Mohr: pôvodne železný prsteň, prinesený do Ríma Grékmi, predstavoval individuálnu poctu za zásluhy o štát, predovšetkým vojenského druhu; neskoršie nosili senátori a rytieri zlaté prstene, zatiaľ čo prstene zo železa zrejme označovali nižšie stavy; postupne sa objavil pečatný prsteň, ktorý sa vyvinul z prsteňa zásnubného; znamenal zaistenie a overenie a označoval sa ním majetok najrôznejšieho druhu; pôvodní kresťania nosili prstene so znakom *ryby*, *kotvy* alebo *holubice*; biskupský prsteň vychádza z obyčaje priznávajúcej kňazom *Jupitera* právo nosiť zlatý prsteň na znak dôstojnosti; v rámci vysvätenia, intronizácie a korunovácie mal pre biskupov, opäť a *abatyše* prsteň symbolický význam spojenia chrámu alebo kláštora s Kristom cez toho ktorého hodnostára; za najstarší biskupský prsteň považovaný pastorálny prsteň franského veľmoža Arnulfa z Met (†640), od 614 biskupa v Metách; jeho kameň zobrazuje sieť so dvoma rybami; tri v sebe spojené prstene sú symbolom *svätej Trojice*; prsteň ako atribút svätcov: *Katarína z Alexandrie*, *Katarína Sienská*, sv. *Osvald* (prsteň vo vtáčom zobáku); s prsteňom zobrazovaný Arnulf z Met (prsteň v tlači ryby)

Biedermann: je prenesením symbolu *kruhu* do reality konkrétneho predmetu; s prsteňmi spájané magické predstavy, napr. s legendárnym pečatným prsteňom *Šalamúna*; Aristoteles (†322 pr.Kr.) spomína veštbu, že súzvuk dvoch prsteňov zavesených na šnúrke zvestoval pripravenosť k činu; v stredoveku prstene s *drahými kameňmi* nosili ako *amulety* proti chorobám, napr. *karneol* chránil proti krvácaniu, "křčové kamene" mali chrániť pred obrnou; okrem toho sa prstene nosili ako ochrana pred *pokúšením* všetkého druhu; zlomený prsteň symbolizuje podľa ľudovej viery porušenie sľubov (porovnaj rozlomenie *rybárskeho prsteňa*); strata prsteňa prinášala *nešťastie*; dedený pečatný prsteň s *heraldickými symbolmi* slúžil na potvrdenie hodnovernosti nejakej listiny; zomierajúcemu sa odňal prsteň, aby sa mu uľahčilo odpútanie od zeme; prstene brzdili kontakt s vyššími sférami, a preto sa nesmeli nosiť pri niektorých kultových úkonoch; veľký význam mali prstene u *Germánov* v ranom stredoveku (*prsteň Niebelungov*), pretože prinášali požehnanie aj kliatbu

Hall: *Katarína z Alexandrie* a *Katarína Sienská* sú zobrazované v roli Kristovej nevesty; v tomto *mystickom zasnutí* s božstvom navlieka buď dospelý Kristus alebo, častejšie, dieťa *Ježiš* (*Jezuliatko*) sediaci na lone *Panny Márie* svätici prsteň na prst; *František u Assisi* navlieka prsteň panej *Chudobe* pri ich mystickom zasnutí; tri spojené prstene s osadenými *diamantmi* boli *impresiou* Cosima Medici (ďalej pozri heslo *Medici*)

Zlatý prsteň s motívom Penelope (intaglia, koniec 5.st.pr.Kr.)